

Baggrundsnotater til udvalgs- og gruppeformandsmøde den 6. november 2019

Som bilag til dagsordenen for udvalgs- og gruppeformandsmødet onsdag den 6. november kl. 15.30-17.00 i Landstingssalen vedlægges følgende notater:

17. oktober 2019

Udvalgssekretariatet
J.nr.: 19-001210-8

- Notat om forsøgsordning med lukkede spørgetimer i udvalgene
- Notat om udvalgenes udenlandske studieture
- Notat om udvalgenes arbejde og Nye rammer for Folketinget
- Notat om Folketingets og udvalgenes arbejde for verdensmålene
- Notat om udvalgsmedlemmernes fremmøde under foretræde for udvalgene
- Notat om retningslinjer for og erfaringer med afvikling af samråd i Folketingets udvalg
- Notat om deltagelse i Europaudvalgets møder samt møder med EU's kommissærer
- Notat om praksis for borgerforslag
- Notat om justering af konceptet for udvalgshøringer

Notat

Om forsøgsordning med lukkede spørgetimer i udvalgene

I folketingsåret 2018-19, 1. samling, blev der i Kulturudvalget, Skatteudvalget og Udlændinge- og Integrationsudvalget gennemført en forsøgsordning med spørgetimer med ministrene. Forsøgsordningen var en opfølgning på betænkning og indstilling nr. B 147 om ændring af Folketingets arbejdsformer (folketingsåret 2017-18).

Efter en evaluering af forsøgsordningen besluttede Udvalget for Forretningsordenen den 30. september 2019, at forsøgsordningen med spørgetimer i udvalgene videreføres i folketingsåret 2019-20, således at der kan indsamles flere erfaringer, før det besluttes, om spørgetimer i udvalgene skal gøres til en permanent ordning. Evalueringen er omdelt på UFO alm. del – bilag 17 (folketingsåret 2018-19, 2. samling).

Formål

Formålet med forsøgsordningen er at afprøve og indsamle erfaringer med en ny form for dialog mellem ministre og udvalg om aktuelle politiske emner, som ikke er »store nok« eller på anden måde ikke egner sig til et samråd. Det er dermed intentionen, at spørgetimen skal give rum for en uformel politisk drøftelse, hvor der f.eks. kan udveksles information om politiske prioriteter, snarlig politisk handling og af mere generel karakter. Samtidig er formålet med forsøget at undersøge, om spørgetimen kan bidrage til, at samrådene – i højere grad end i dag – forbeholdes større politiske sager, der har flere medlemmers interesse.

Forsøgsordningen skal gennemføres i 3-4 udvalg, og der skal i hvert udvalg gennemføres 3-4 spørgetimer fordelt over folketingsåret.

Retningslinjer for afviklingen af lukkede spørgetimer i udvalgene

Nedenfor beskrives de overordnede retningslinjer for afviklingen af spørgetimen i udvalgene i folketingsåret 2018-19, 1. samling. Retningslinjerne er omdelt på UFO alm. del – bilag 3 (folketingsåret 2018-19, 1. samling). Det bemærkes, at der vil ske mindre justeringer af retningslinjerne på baggrund af evalueringen.

Under spørgetimen er der som udgangspunkt mulighed for, at alle medlemmer af udvalget kan stille spørgsmål til ministeren. De enkelte udvalg kan dog beslutte, at der skal være fortrinsret til at stille spørgsmål til ministeren for medlemmer af bestemte folketingsgrupper. F.eks. kan det overvejes, om der kun skal være mulighed for at stille spørgsmål for medlemmer af folketingsgrupper, der ikke er fra regeringsbærende partier, da de typisk ikke har

1. oktober 2019

Udvalgssekretariatet
J.nr.: 18-000608-8
Mads Fallesen
Udvalgssekretær
Mads.Fallesen@ft.dk
+45 3337 3642

Folketinget
Christiansborg
1240 København K
3337 5500
ft@ft.dk
www.ft.dk

samme adgang til information fra ministeren, som ordførere fra regeringspartier.

Under spørgetimen er der i udgangspunktet mulighed for at spørge ind til alle emner, der hører under ministerens ressort inden for rammerne af en politisk drøftelse af aktuelle emner.

Spørgsmål til ministeren skal omhandle aktuelle sager. Spørgsmålene skal som udgangspunkt være af generel og holdningsmæssig karakter og bør lægge op til en politisk drøftelse med ministeren, således at medlemmerne så vidt muligt undgår tekniske og rent faktuelle spørgsmål, som ministeren har ringe muligheder for at svare på uden forberedelse.

Det er ikke et krav, at ministeren skal besvare spørgsmål under spørgetimen, og ministeren kan henvise til at ville besvare et spørgsmål skriftligt.

I lighed med formatet for spørgetimen med statsministeren i Folketingsalen vil ministeren kunne indlede spørgetimen med at orientere udvalget om, hvilke aktuelle sager der »ligger på ministerens bord«.

Forsøgsudvalg

Udvalgene opfordres til at drøfte, hvorvidt de ønsker at indgå i forsøgsordningen.

Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget har allerede meddelt, at de ønsker at deltage i forsøgsordningen.

Evaluerings

Efter forsøgsperioden vil ordningen blive evalueret i samarbejde mellem Folketinget og regeringen. Der vil bl.a. blive lagt vægt på udvalgsmedlemmernes og ministrenes vurdering af, om spørgetimen lever op til intentionen om at skabe rum for en mere uformel politisk drøftelse af aktuelle, politiske emner. Endvidere vil der blive lagt vægt på en vurdering af, hvordan forsøgsordningen har påvirket antallet af samråd med de deltagende ministre samt antallet af spørgsmål til skriftlig besvarelse, der stilles som opfølgning på spørgetimen.

Notat om udvalgenes udenlandske studieture

Udvalgs- og gruppeformandsmøde den 6. november 2019

Bevilling

Præsidiumet beslutter efter et folketingsvalg, hvilke udvalg der skal have mulighed for at råde over et budget til udenlandske aktiviteter i valgperioden. Til disse udvalg afsættes et årligt dispositionsbeløb. Dispositionsbeløbet skal dække alle udgifter i forbindelse med udvalgenes udenlandske ture, herunder deltagelse i konferencer m.v. i udlandet.

Det enkelte udvalgs uforbrugte midler fra et budgetår overføres til det efterfølgende budgetår, indtil der igen afholdes valg. Udvalgene kan således spare op med henblik på at gennemføre en længere og dermed dyrere tur. Derimod kan udvalgene ikke bruge af midler i et budgetår, som er afsat til brug i et efterfølgende år.

Hvert udvalg disponerer over sin bevilling indenfor de retningslinjer, der er fastlagt af Præsidiumet i Folketingets Rejseregler.

Præsidiumet har besluttet at 23 udvalg skal have et budget til udenlandske aktiviteter. Bevillingen er graderet, således at 14 udvalg har 250.000 kr., 5 udvalg har 300.000 kr., 1 udvalg har 500.000 kr., og 3 udvalg har 1 mio. kr. Bemærk, at udvalgene i resten af 2019 har rådighed over et helt års budget. De udvalg, der ikke har fået et budget kan søge Præsidiumet om bevilling til afholdelse af udgifter til udenlandske aktiviteter.

Oversigten over de enkelte udvalgs budgetter ses på side 3.

Studieture til udlandet foregår som hovedregel i Folketingets mødefri perioder, medmindre særlige grunde gør sig gældende.

Deltagere

Studieture er for udvalgets medlemmer, og udvalget kan beslutte at invitere ministeren og embedsmænd eller andre deltagere der har en særlig funktion i

14. oktober 2019

Udvalgssekretariatet
J.nr.: 19-001210-5

forhold til studieturen, f.eks. oplægsholdere, tolke m.v. til at deltage. Herudover deltager også embedsmænd fra Folketingets Administration for at yde praktisk og faglig bistand til medlemmerne. Derimod kan hverken ægtefæller/samlevere eller partiansatte deltage i udvalgenes studieture.

Udvalgsbeslutning

Før et udvalg træffer beslutning om at gennemføre en udenlandsk studietur, skal udvalget drøfte formålet og det faglige indhold. Herudover tager udvalget stilling til destination, varighed, rejseform (fly/tog/bus/skib) og overordnet hvilken rejseklasse rejsen skal gennemføres på.

Der kan maksimalt deltage 17 udvalgsmedlemmer, hvilket dog er sjældent forekommende. Udvalget kan beslutte at begrænse deltagerantallet og i så fald er det hensigtsmæssigt at beslutte, hvorledes fordelingen af pladserne skal ske. Det skal tilstræbes, at det politiske spektrum er repræsenteret.

Der henvises i øvrigt til afsnit 11 i Præsidiets Udvalgsvejledning.

Planlægning

Udvalgssekretariatet står for den praktiske planlægning af studieture og som oftest er det den danske ambassade det pågældende sted, der bistår med den konkrete planlægning.

Sikkerhed

I forbindelse med tjenesterejser til udlandet sørger Folketingets Administration for, at der indhentes en sikkerhedsvurdering for det pågældende sted og der træffes beslutning om der eventuelt skal udleveres it-rejseudstyr. Såfremt der udleveres it-rejseudstyr må rejsedeltagerne ikke medbringe telefon, iPad og PC udleveret af Folketinget.

Rejsebevillinger til udvalg m.v. efter valget 2019

Standard 250.000 kr.

1. Beskæftigelsesudvalget (BEU)
2. Boligudvalget (BOU)
3. Børne- og Undervisningsudvalget (BUU)
4. Forsvarsudvalget (FOU)
5. Færøudvalget (FÆU)
6. Kulturudvalget (KUU)
7. Ligestillingsudvalget (LIU)
8. Retsudvalget (REU)
9. Skatteudvalget (SAU)
10. Social- og Indenrigsudvalget (SOU)
11. Sundheds- og Ældreudvalget (SUU)
12. Transportudvalget (TRU)
13. Uddannelses- og Forskningsudvalget (UFU)
14. Udvalget for Landdistrikter og Øer (ULØ)

Forhøjet 300.000 kr.

1. Erhvervsudvalget (ERU)
2. Grønlandsudvalget (GLU)
3. Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget (KEF)
4. Miljø- og Fødevarerudvalget (MOF)
5. Udlændinge- og Integrationsudvalget (UUI)

Væsentlig forhøjet

1. Europaudvalget (EUU)	1.000.000 kr.
2. Udenrigspolitisk Nævn (UPN)	1.000.000 kr.
3. Udenrigsudvalget (URU)	1.000.000 kr.
4. Finansudvalget (FIU)	500.000 kr.

Udvalg uden selvstændig bevilling

1. Udvalget for forretningsordenen (UFO)
2. Indfødsretsudvalget (IFU)
3. Kirkeudvalget (KIU)
4. § 71-tilsynet (§71)
5. Udvalget vedr. Det Ethiske Råd (UER)

Notat til pkt. 3 på møde med udvalgsformænd- og næstformænd onsdag den 6. november

om udvalgenes arbejde og Nye rammer for Folketinget

Baggrund

På mødet den 6. november 2019 vil udvalgsformænd – og næstformænd få en kort introduktion til Præsidiets overvejelser om Folketingets mulige overtagelse af Rigsarkivet bygninger, når Rigsarkivet om et par år flytter fra Slotsholmen.

I forlængelse af orienteringen er der mulighed for at bidrage med input til overvejelserne set fra udvalgenes perspektiv – herunder om udvalgene i dag oplever udfordringer, som evt. vil kunne løses, hvis Folketinget får rådighed over flere kvadratmeter.

Der vil være mulighed for at se bygningerne onsdag den 13. november kl. 10.00. Invitation hertil udsendes særskilt.

Baggrund om Nye rammer for Folketinget

I februar 2017 meddelte Kulturministeriet, at Rigsarkivet flytter fra Slotsholmen, og Folketinget gav i den forbindelse udtryk for interesse i at overtage bygningerne, når de blev ledige. P.t. forventes Rigsarkivet at flytte fra bygningerne i foråret 2021.

Præsidiet har endnu ikke truffet beslutning om evt. overtagelse af Rigsarkivets bygninger eller ej, men har iværksat et arbejde med at undersøge, hvordan Rigsarkivets bygninger i sammenhæng med Folketingets eksisterende bygninger kan anvendes på den bedst mulige måde. Der er tale om gamle og fredede bygninger, og det skal undersøges, om bygningerne kan give svar på nogle af de udfordringer og ønsker om udvikling af Folketinget, som Folketinget har i dag.

11. oktober 2019

Nye rammer for
Folketinget
J.nr.: 19-000446-15

Den foreløbige vurdering er, at de ekstra kvadratmeter rummer et stort potentiale til at imødekomme de ønsker, som Folketinget har til at styrke folkestyret. Helt konkret handler det om:

1. At styrke Folketingets borgervendte aktiviteter

Interessen for Folketingets arbejde og for at besøge Folketinget er stor, og flere aktiviteter er i dag meget efterspurgt. De nye bygninger vil kunne give mulighed for at arbejde med borgervendte aktiviteter til flere borgere og samtidig gøre Folketinget bedre i stand til at imødekomme den store interesse for at besøge Huset.

2. At forbedre og forny rammerne for det parlamentariske arbejde

F.eks. ved at skabe nye og mere fleksible faciliteter for høringer, konferencer og åbne samråd m.m. og ved at lette presset på de eksisterende møde- og kontorfaciliteter for Folketingets medlemmer og Husets ansatte.

Arbejdet er faseopdelt og i løbet af foråret 2020 forventes Præsidiets at træffe beslutning om, hvor omfattende et projekt, der skal arbejdes videre med. For at kvalificere denne beslutning gennemføres en indledende inddragelse af Folketingets kernebrugere, der skal afdække behov og ønsker, såfremt Folketinget vælger at overtage bygningerne.

Som det fremgår ovenfor, er der endnu ikke truffet endelig beslutning om overtagelse af Rigsarkivets bygninger, men som indledningsvis nævnt vil der på mødet være mulighed for at komme med input til de fremtidige overvejelser.

Læs mere om projektet på Folketingets hjemmeside:

<https://www.ft.dk/da/folkestyret/folketinget-og-christiansborg/nye-rammer-for-folketinget>

Notat til Udvalgs- og gruppeformandsmøde onsdag den 6. november

Om Folketingets og udvalgenes arbejde for verdensmålene

Den parlamentariske arbejdsgruppe for verdensmålene.

Den parlamentariske arbejdsgruppe for verdensmålene blev konstitueret på ny efter Folketingsvalget. Arbejdsgruppen mødes ca. hver 3. uge og sætter på hvert møde aktuelle emner på dagsordenen. I indeværende samling har der bl.a. været afholdt møder om spillover effekter set i et bæredygtigheds-perspektiv og en høring, som havde til formål at kickstarte det lokale engagement i verdensmålene.

Den parlamentariske arbejdsgruppe, som er forankret under Finansudvalget, har et naturligt fokus på den nationale dimension af verdensmålene, og er derfor et omdrejningspunkt for parlamentarisk kontrol med det koordinerende arbejde, som Finansministeriet varetager. Derudover er den parlamentariske arbejdsgruppe bl.a. konstitueret med en næstformand, der er medlem af Udenrigsudvalget, som naturligt varetager den internationale dimension.

En række udvalg, bl.a. Miljø- og Fødevarerudvalget, Transportudvalget, Udenrigsudvalget og Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget, drøfter løbende verdensmålene, mens andre udvalg endnu ikke har besluttet, hvordan de vil behandle målene. Det vil arbejdsgruppens medlemmer gerne opfordre til, lige såvel som arbejdsgruppen gerne vil understøtte fagudvalgenes start på drøftelserne, hvis de skulle ønske det. Fagudvalgenes konkrete arbejde med verdensmålene er helt centralt for en dybere forståelse af de løsninger, der skal møde udfordringerne. Fagudvalgene beskæftiger sig med de konkrete reguleringsmæssige tiltag, som f.eks. grøn omstilling af transportsektoren i Transportudvalget, eller fremtidens energiforsyning i Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget.

Arbejdsgruppens fokus er udover den overordnede opfølgning på verdensmålene også tværgående. Kendskabet til verdensmålene er stigende i befolkningen og civilsamfundet har taget dagsordenen til sig. Kendskabet til mulige løsninger vil arbejdsgruppen gerne udbrede i Folketinget. Derfor vil arbejdsgruppen invitere relevante udvalg til sine aktiviteter løbende, lige så vel, som

10. oktober 2019

Udvalgssekretariatet
J.nr.: 19-001210-7
Anders Helmuth Knudsen
Udvalgskonsulent
Anders.knudsen@ft.dk
Lokal 3653

arbejdsgruppen gerne modtager invitationer fra fagudvalgene til aktiviteter, der drejer sig om verdensmålene.

Formålet med en parlamentarisk arbejdsgruppe

Parlamentariske arbejdsgrupper har ikke samme formelle beføjelser som stående udvalg, men er en arbejdsform, der er velegnet til at operere afgrænset og tematisk med et emne, som et udvalg eller en gruppe medlemmer ønsker at sætte fokus på. Mandatet for en parlamentarisk arbejdsgruppe kan justeres til formålet og emnet. Derfor har der siden 2015 været nedsat arbejdsgrupper bl.a. med fokus på sort arbejde, deleøkonomi og finansiering af dansksproget digitalt indhold.

Kommissoriet for den parlamentariske arbejdsgruppe for verdensmålene er bredt modsat de tidligere nedsatte parlamentariske arbejdsgrupper og mandatet for arbejdsgruppen løber fortsat til oktober 2020, hvorefter det skal beslutes om arbejdsgruppen skal fortsætte, eller der skal konstitueres et særligt udvalg.

Baggrund om verdensmålene

FN's 17 verdensmål blev formelt vedtaget den 25. september 2015 og skal frem mod 2030 være verdens rettesnor for bæredygtig udvikling. Målene vedrører mange forhold, lige fra uddannelse, ligestilling og vækst til bæredygtig og ansvarlig produktion, til afskaffelse af sult og fattigdom og fremme af bedre sundhed og trivsel. Til hvert af de 17 verdensmål er der knyttet en række indikatorer, hvorved det er muligt at måle status på opfølgningen af verdensmålene.

I 2017 blev der etableret et tværpolitisk netværk for FN's verdensmål for medlemmer af Folketinget (2030-netværket), som modtager sekretariatsbistand udenfor Folketinget. Netværket er nedsat for at skabe et forum for en bred og inkluderende debat om målene, og netværket fungerer som platform for samarbejde med civilsamfundet, erhvervslivet m.v. 2030-netværket har i brev af 2. maj 2018 bedt alle Folketingets udvalg arbejde med verdensmålene, så målene bliver tænkt ind i det løbende politiske arbejde. Netværket foreslår bl.a. mulighed for at etablere en parlamentarisk arbejdsgruppe om verdensmålene på tværs af flere udvalg, som f.eks. kan komme med anbefalinger til regeringen.

Notat

Udvalgsmedlemmernes fremmøde under foretræde for udvalgene

Det er fast praksis, at foreninger, organisationer og personer (deputationer) har mulighed for at møde personligt frem for Folketingets udvalg (foretræde) med det formål at påvirke udvalget under udvalgets behandling af et lov- eller beslutningsforslag eller gøre udvalget opmærksom på en sag inden for udvalgets sagsområder.

Udvalgene afviser sjældent anmodninger om foretræde, men et foretræde skal som hovedregel vedrøre generelle eller principielle spørgsmål. Foretræder for udvalg bliver afviklet efter faste retningslinjer, som bl.a. indebærer, at deputationen indledningsvis fremlægger synspunkter for udvalgets medlemmer, som herefter kan stille spørgsmål til deputationen. Foretræder foregår for lukkede døre og bør være afviklet på højst 15 minutter.

Antallet af deputationer i løbet af et folketingsår har været stabilt gennem mange år. Fra folketingsåret 1995-96 og til i dag har antallet af deputationer været mellem 256 og 414 pr. folketingsår og i gennemsnit 350. Selv om kommunikationsformer har ændret sig, har praksis og omfang ikke ændret sig og har ikke været genstand for principiel debat.

Præsidiet og Udvalget for Forretningsordenen har flere gange de seneste år drøftet fremmødet under foretræde for udvalgene (der er ingen mødepligt). Fremmødet har også været drøftet på udvalgs- og gruppeformandsmøder – senest var problemstillingen sat på dagsordenen for mødet den 11. oktober 2017.

Drøftelserne har bl.a. fundet sted på grundlag af opgørelser over udvalgsmedlemmerne gennemsnitlige fremmøde under foretræder. En opgørelse fra folketingsåret 2015-16 over antallet af fremmødte udvalgsmedlemmer under foretræder viste et gennemsnitligt fremmøde på 8,0 medlemmer. En tilsvarende opgørelse fra folketingsåret 2016-17 viste en gennemsnitligt fremmøde på 7,0 medlemmer. Gennemsnitstallene dækker bl.a. over forskelle i fremmødet i de enkelte udvalg, og der har været en del foretræder, hvor fremmødet har været (meget) lavt. Resultaterne af

14. oktober 2019

J.nr.: 19-001210-2
JN

Folketinget
Christiansborg
1240 København K
3337 5500
ft@ft.dk
www.ft.dk

opgørelserne har givet anledning til kritik, bl.a. i lyset af at de fleste udvalg har 29 udvalgsmedlemmer.

Præsidiet har på den baggrund flere gange tilkendegivet, at der bør være et rimeligt fremmøde under udvalgenes modtagelse af deputationer. Det er senest kommet til udtryk i Præsidiets udvalgsvejledning fra januar 2019, hvoraf det (side 28) fremgår:

"Det er vigtigt, at antallet af udvalgsmedlemmer ved et foretræde er repræsentativt for Folketingets sammensætning, og at der er et rimeligt fremmøde. Hvis der gentagne gange er et lavt fremmøde under foretræder, bør udvalgsformanden drøfte det med udvalget. For nogle udvalg kan det være en idé at aftale, at udvalget modtager deputationer på bestemte dage. Det gør det lettere for udvalgsmedlemmerne at prioritere at deltage."

Notat

Retningslinjer for og erfaringer med afvikling af samråd i Folketingets udvalg

Pr. 2. oktober 2018 blev der indført en række justeringer af procedureerne for planlægning og afvikling af samråd i Folketingets udvalg. Formålet med at justere samrådsprocedureerne var at undersøge, om det ville være muligt at bibringe mere kvalitet til samrådene, som er et centralt værktøj i udvalgsarbejdet. Desuden var der bag nogle af procedureændringerne et ønske om at opdyrke en kultur i udvalgene, hvor samråd i højere grad bliver forberedt og overvejet, f.eks. ved at et samråd bygges op ved hjælp af forudgående skriftlige spørgsmål, ligesom andre parlamentariske redskaber ofte kan overvejes og evt. bringes i spil som et alternativ til samrådet. Dermed havde procedureændringerne også til formål at sikre relevansen af de samrådspørgsmål, der stilles.

De ændrede samrådsprocedurer blev til under arbejdet i to arbejdsgrupper nedsat under Udvalget for Forretningsordenen, hvor alle Folketingets daværende partier var repræsenteret: Den såkaldte "Antorini-Skaarup-arbejdsgruppe" og "Samrådsarbejdsgruppen". Ændringerne blev vedtaget med folketingsbeslutning nr. B 147 af 4. juni 2018 og blev præsenteret mundtligt på mødet mellem Folketingets formand, gruppeformænd og udvalgsformænd den 3. oktober 2018 af daværende medlem af Folketinget, Martin Henriksen (DF), som havde fungeret som næstformand i samrådsarbejdsgruppen.

De enkelte procedureændringer er kort beskrevet herunder. En detaljeret beskrivelse af samrådsprocedureerne kan findes i publikationen "Udvalgsvejledningen – Præsidiets guide til arbejdet i Folketingets udvalg". Heri beskrives i øvrigt også udvalgsformændenes rolle og opgaver før, under og efter et samråd.

Procedureændringerne, som trådte i kraft den 2. oktober 2018, er ikke blevet formelt evalueret.

10. oktober 2019

J.nr.: 19-001210-1
KV

Folketinget
Christiansborg
1240 København K
3337 5500
ft@ft.dk
www.ft.dk

BESKRIVELSE AF PROCEDUREÆNDRINGER PR. 2. OKTOBER 2018 FOR PLANLÆGNING OG AFVIKLING AF SAMRÅD

JUSTERING AF RAMMERNE FOR SAMRÅD

For at sikre en mere hensigtsmæssig afvikling af samråd i udvalgene blev der indført en række fastere rammer for formatet. Disse rammer er i hovedtræk:

a. Samrådenes varighed

Et samråd varer som udgangspunkt maksimalt 1 time (medmindre samrådsspørgeren specifikt udtrykker ønske om mere tid). Et samråd med 2 ministre varer som udgangspunkt halvanden time.

b. Ministerens indledende taletid

Ministerens indledende besvarelse under et samråd skal begrænses til maksimalt 10 minutter.

c. Samråds berammelsestid

Ministre skal som absolut hovedregel møde i samråd, senest 4 uger efter at et samrådsspørgsmål er stillet. Både minister, samrådsspørger og udvalgsformand forventes at stå til rådighed på udvalgets faste og alternative mødetidspunkt, da dette er forudsætningen for, at samrådene kan blive afviklet inden for de 4 uger. En minister skal i øvrigt oversende udvalget en begrundelse, hvis det ikke er muligt at overholde 4-ugersfristen.

d. Hurtig oversendelse af ministerens talepapir

Ministerens talepapir skal oversendes til udvalget senest 3 arbejdsdage efter et samråd.

SPILLEREGLER FOR "DET GODE SAMRÅD"

For at sikre mere kvalitet i samrådene blev der desuden pr. 2. oktober 2018 indført en række retningslinjer for, hvordan et samråd konkret bør foregå. Disse retningslinjer er i hovedtræk følgende:

a. Samrådsspørgeren har en særlig taleret

Samrådsspørgeren bør under et samråd få mulighed for at begrunde samrådet og derefter stille 1-2 opfølgende spørgsmål efter ministerens indledende besvarelse (før de øvrige medlemmer får ordet). Samrådsspørgeren bør desuden få mulighed for et afsluttende spørgsmål under samrådet eller en afsluttende bemærkning. Formålet

med denne særlige rettighed er at give initiativtageren til et samråd bedre mulighed for at forfølge bestemte vinkler på samrådets tema - og dermed få større udbytte af samrådet.

b. Fast tiltaleform under åbne samråd

Der blev indført en fast tiltaleform under åbne samråd af hensyn til gæster og tv-seere. Medlemmerne skal tiltales med for- og efternavn samt parti (uden hr. og fru). Ministeren tiltales som udgangspunkt "ministeren".

c. Spørgsmål stillet under samråd skal være reelle

Retoriske støttespørgsmål og unødigt lange indlæg under samråd skal undgås. Spørgsmål skal være reelle og have til formål at belyse emnet for samrådet.

d. Pauser under lange samråd

I tilfælde af særlig tidskrævende eller på anden måde usædvanlige samråd bør udvalgsformanden påtage sig – i dialog med spørger og minister – at finde en justeret form og tidsramme for samrådet, således at afviklingen af det bliver så hensigtsmæssig som muligt, evt. ved at indlægge pauser. Målet er her at sørge for, at samrådet ikke ender som en udmattelseskrig.

Endelig blev der indført en række tiltag, der konkret skulle sikre, at samrådsspørgsmål i højere grad overvejes, inden de stilles. F.eks. blev det besluttet, at der (hvert kvartal) skal udarbejdes en oversigt over stillede samrådsspørgsmål til alle folketingsgrupper. Formålet med de kvartalsvise oversigter over samrådsspørgsmål er, at man internt i folketingsgrupperne drøfter og vurderer relevansen – og eventuelt også mængden – af de samrådsspørgsmål, der stilles. Det blev også indført som fast procedure, at udvalgsformanden skal orienteres om samrådsspørgsmål, inden de stilles, således at han eller hun har mulighed for at gå i dialog med samrådsspørgeren om samrådsspørgsmålet. Det kan f.eks. være, hvis spørgsmålet har en sådan karakter, at det bedre egner sig som et skriftligt udvalgs spørgsmål, et § 20-spørgsmål eller andet.

Notat til udvalgs- og gruppeformandsmøde onsdag den 6. november kl. 15.30-17.00 i Landstingssalen

Om ordføreres deltagelse i Europaudvalgets møder samt møder med EU's kommissærer

Om deltagelse i Europaudvalgets møder

Den 20. december 2018 vedtog Folketinget en ændring af forretningsordenen for Folketinget, som giver mulighed for, at "et medlem, som har en særlig interesse i en sag under behandling i Europaudvalget, og som udses her til af sin folketingsgruppe, har ret til et deltage i Europaudvalgets forhandling om den pågældende sag." I praksis betyder det, at grupperne kan lade deres ordførere deltage i Europaudvalgets møder uden at der skal foretages en indskiftning i Europaudvalget. De pågældende medlemmer/ordførere bør dog gøre udvalgssekretæren opmærksom på deres deltagelse ved udvalgsmødets start, og skal den pågældende ordfører afgive mandat på gruppens vegne, skal vedkommende fortsat indskiftes. For nogle grupper gælder det allerede, at deres ordførere deltager i Europaudvalgets møder, men Europaudvalgets formand vil gerne sikre, at alle udvalg/grupper er opmærksomme herpå.

Besøg i Folketinget fra EU's kommissærer

Den kommende formand for Europa-Kommissionen, Ursula von der Leyen, har i sine 'mission letters' til de kommende kommissærer udtrykt ønske om, at alle kommissærer aflægger besøg i alle EU's medlemslande inden for de første 2 ½ år af den femårige embedsperiode, som løber ca. fra november 2019 til november 2024. I den forbindelse kan Folketingets udvalg forvente at få besøg af række kommissærer i det kommende år. Europaudvalgets formand vil derfor gerne opfordre til, at udvalgene i god tid før sådanne besøg, evt. i samarbejde med Europaudvalget, planlægger spørgsmål mv. til kommissærerne. Formålet hermed er, at få udvalgene inddraget tidligt i kommende forslag fra Kommissionen af betydning for udvalgene. Til hjælp for det arbejde, vil Europaudvalgets sekretariat udarbejde en oversigt over sammenfald i ansvarsområder mellem udvalg og kommissærer (bilag under udarbejdelse – afventer kommende Kommission).

14. oktober 2019

J.nr.: 18-000787-4
Iben Tybjærg Schacke-
Barfoed
Udvalgssekretær
Iben.Schacke-
Barfoed@ft.dk

Folketinget
Christiansborg
1240 København K
3337 5500
ft@ft.dk
www.ft.dk

PRAKSIS OM BORGERFORSLAG

16. oktober 2019

Ref.: Linda K. Johansen

Baggrund

Folketinget vedtog i december 2017 lovforslag L 108 om etablering af en ordning for borgerforslag med henblik på behandling i Folketinget (folketingsåret 2017-18). Lovforslaget var en udmøntning af beslutningsforslag nr. B 169 om ret til at få borgerdrevne beslutningsforslag behandlet i Folketinget (folketingsåret 2015-16). Ordningen gør det muligt for personer med stemmeret til folketingsvalg at stille et borgerforslag, hvis mindst 3 personer vil være medstillere af forslaget, og det overholder reglerne for ordningen. Hvis 50.000 borgere med stemmeret til folketingsvalg herefter støtter borgerforslaget, kan det blive fremsat i Folketinget som et beslutningsforslag.

Siden borgerforslagsordningen trådte i kraft den 24. januar 2018, er ca. 450 borgerforslag blevet offentliggjort på Folketingets hjemmeside, borgerforslag.dk. Hjemmesiden er udgangspunktet for den digitale ordning om borgerforslag, hvor borgere kan støtte et borgerforslag ved at give deres "underskrift" vha. cpr-nummer og NemId.

Folketingets administration gennemgår alle forslag

Forud for offentliggørelsen af et borgerforslag har Folketingets Administration gennemgået forslaget og vurderet, om det overholder reglerne for borgerforslag, herunder om forslaget kan gennemføres inden for grundlovens rammer. Hvis det ikke umiddelbart kan afklares, om et borgerforslag kan gennemføres inden for grundlovens rammer, får forslaget en såkaldt anmærkning. Anmærkningen gør offentligheden opmærksom på, at forslaget, efter en nærmere vurdering af hvordan det forholder sig til grundloven, måske ikke kan blive fremsat i Folketinget, selv om det har opnået 50.000 underskrifter.

6 borgerforslag er overgået til Folketinget

Af de ca. 450 offentliggjorte borgerforslag har 6 forslag opnået flere end 50.000 underskrifter. De første 3 borgerforslag er blevet behandlet af Folketinget og forkastet ved anden behandlingen. Det drejer sig om:

- *Forslag om at afskaffe uddannelsesloftet!*
  - Jf. B 82 Forslag til folketingsbeslutning om at afskaffe uddannelsesloftet (borgerforslag) (folketingsåret 2017-18). Forslaget blev første behandlet den 23. marts 2018 og henvist til Uddannelses- og Forskningsudvalget. Forslaget blev forkastet ved anden behandlingen den 15. maj 2018.
- *Afskaffelse af ministerpension og pension til ministerbørn.*
  - Jf. B 140 Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af ministerpension og pension til ministerbørn (borgerforslag) (folketingsåret 2017-18). Forslaget blev første behandlet den 3. maj 2018 og henvist til Udvalget for Forretningsordenen (UFO). Forslaget blev forkastet ved anden behandlingen den 4. juni 2018.
- *Automatisk organdonor fra man fylder 18 år.*
  - Jf. B 10 Forslag til folketingsbeslutning om automatisk organdonation, fra man fylder 18 år (borgerforslag) (folketingsåret 2018-19, 1. samling). Forslaget blev første behandlet den 23. november 2018 og henvist til Sundheds- og Ældreudvalget (SUU). Forslaget blev forkastet ved anden behandlingen den 12. marts 2019.

De næste 3 borgerforslag, hvoraf 2 er genfremsættelser, fordi de faldt bort som følge af folketingsvalget, forventes behandlet i efteråret 2019. Det drejer sig om:

- *Indførelse af 18 års mindstealder for omskæring af raske børn.*
  - Jf. B 5 Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af 18-årsmindstealder for omskæring af raske børn (borgerforslag). Forslaget forventes første behandlet den 13. november 2019 og henvist til Sundheds- og Ældreudvalget (SUU).
- *Dansk klimalov nu.*
  - Jf. B 4 Forslag til folketingsbeslutning om en dansk klimalov nu (borgerforslag). Forslaget forventes henvist til Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget (KEF) efter første behandling, der d.d. ikke er fastlagt.
- *Afviste asylbørn skal tildeles bedre vilkår i hjem- og udrejsecentre og midlertidig opholdstilladelse senest 18 mdr. efter endeligt afslag.*
  - Jf. B 2 Forslag til folketingsbeslutning om at afviste asylbørn skal tildeles bedre vilkår i hjem- og udrejsecentre og midlertidig opholdstilladelse senest 18 måneder efter endeligt afslag (borgerforslag). Forslaget forventes første behandlet den 5. november 2019 og henvist til Udlændinge- og Integrationsudvalget (UUI).

Orientering til borgeren om processen i Folketinget

Når et borgerforslag har opnået 50.000 underskrifter, kontakter Folketingets Administration hovedstilleren af borgerforslaget for at orientere om processen for den videre behandling af borgerforslaget i Folketinget, herunder om udvalgsbehandlingen.

Orientering til udvalgsformand om kommende borgerforslag

Udvalgssekretariatet for det pågældende udvalg, hvor et borgerforslag forventes behandlet (som et beslutningsforslag), orienterer udvalgsformand og udvalgets medlemmer om, at et borgerforslag har opnået 50.000 underskrifter og forventes henvist til udvalget efter første behandlingen. Udvalget kan overveje at

invitere stillerne af et borgerforslag til foretræde i udvalget før første behandlingen for at fortælle om baggrunden for forslaget.

Fremsættelse af et forslag

Et forslag kan kun blive fremsat i Folketinget af et folketingsmedlem eller en minister. Lovsekretariatet beder derfor folketingsgrupperne tilkendegive, om de ønsker at medvirke i fremsættelsen af et borgerforslag, der er overgået til Folketinget. Partierne bag ordningen (DF, EL, LA, ALT, RV, SF og KF) tilkendegav i forbindelse med behandlingen af beslutningsforslag B 169 om borgerforslagsordningen (folketingsåret 2015-16), at de er indforståede med at medvirke til at fremsætte borgerforslag, der opnår den påkrævede støtte fra borgerne.

Udvalgsbehandling af borgerforslag

Udvalget skal behandle borgerforslaget som alle andre beslutningsforslag, dog med den undtagelse, at forslaget forudsættes at komme til afstemning i folketingssalen. Udvalget afgiver derfor en betænkning (og ikke beretning) over forslaget.

Uddrag fra de politiske bemærkninger i betænkning over L 108 Forslag til lov om etablering af en ordning for borgerforslag med henblik på behandling i Folketinget, afgivet af UFO den 13. december 2017:

"Et beslutningsforslag, som udspringer af et borgerforslag, bør efter 1. behandling henvises til udvalgsbehandling på samme måde som andre private beslutningsforslag. Under udvalgsbehandlingen bør vedkommende udvalg have samme muligheder for at få belyst sagen som ved beslutningsforslag i øvrigt, herunder afholdelse af eksperthøringer eller samråd, skriftlige spørgsmål til ministre m.v. Udvalgene bør være velvilligt indstillede over for ønsker om foretræde fra hovedstilleren og medstillerne til borgerforslaget. Dog understreges det, at tilrettelæggelsen af udvalgsarbejdet er udvalgets eget anliggende, og at det ikke bør anses for nogen ret for stillerne af borgerforslaget at komme i foretræde.

Udvalget forudsætter, at det vil være den klare hovedregel, at der afgives betænkning over et beslutningsforslag, der udspringer af et borgerforslag, så det kan komme til 2. behandling og afstemning om dets endelige vedtagelse eller forkastelse. Der kan stilles ændringsforslag i betænkningen på samme måde som ved beslutningsforslag i øvrigt. Ændringsforslag vil bl.a. kunne gå ud på at præcisere, hvem der er tale om at pålægge eller opfordre til at gøre hvad. Folketingets Administration, især udvalgssekretærerne, bistår med udarbejdelse af ændringsforslag på samme måde som ved beslutningsforslag i øvrigt.

Udvalgene bør bestræbe sig på at behandle beslutningsforslag, der udspringer af borgerforslag, i et rimeligt tempo, uanset at der ikke er noget medlem, der i rollen som forslagsstiller driver behandlingen fremad og anmoder om afgivelse af betænkning. Udvalgene bør dog naturligvis tage sig den tid, de finder er nødvendig for at give sagen en fyldestgørende behandling.

Hvis behandlingen af et forslag ligger tæt på den mødefri sommerperiode, bør udvalgene have mulighed for at undlade at afgive betænkning og lade forslaget bortfalde ved folketingsårets afslutning, med henblik på at det kan genfremsættes i det nye folketingsår. Det forudsættes, at et beslutningsforslag, som udspringer af et borgerforslag, efter afgivelse af betænkning gennemgår en 2. (sidste) behandling på samme måde som øvrige private beslutningsforslag, hvorover der er afgivet betænkning."

Henvisninger:

Betænkning over L 108 (2017-18)

https://www.ft.dk/ripdf/samling/20171/lovforslag/l108/20171_l108_betaenkning.pdf

L 108 Forslag til lov om etablering af en ordning for borgerforslag med henblik på behandling i Folketinget (2017-18) https://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/L108/som_fremsat.htm

Bekendtgørelse om borgerforslag, BEK nr. 35 af 17/01/2018

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=197141>

www.borgerforslag.dk

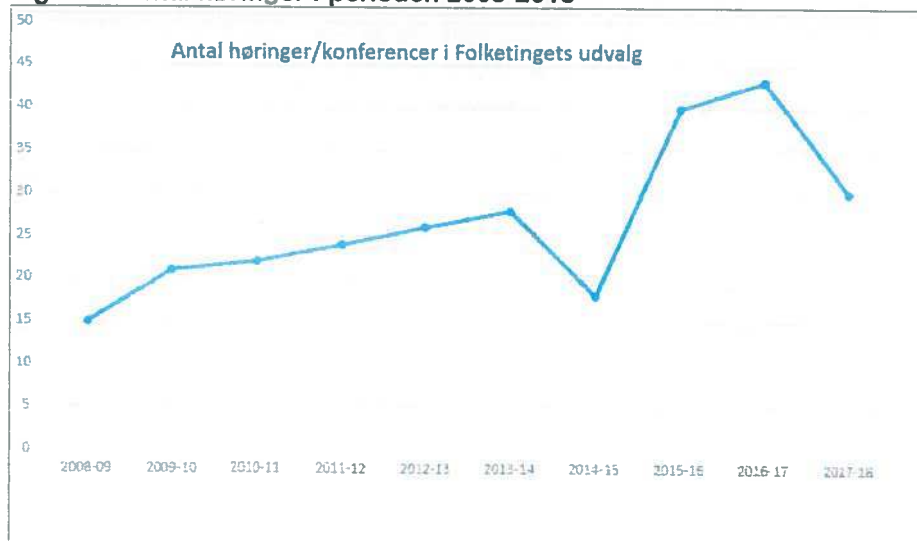
UDVALGFORMANDSMØDE

14. oktober 2019

Ref.: Jesper Olsen
Udvalgskonsulent**Justering af konceptet for udvalgshøringer**

Folketingets udvalg har mulighed for at holde udvalgshøringer om emner, der har udvalgets interesse for at få viden fra f.eks. eksperter, interessenter mfl. Folketingets Administration har foretaget en mindre rundspørge blandt medlemmer af Folketinget for at få et indtryk af, hvor stort udbyttet er, og om der er behov for justeringer af konceptet for udvalgshøringerne.

Som figur 1 viser, har der i flere Folketingsamlinger siden 2008 været et stigende antal udvalgshøringer. I 2008/2009 blev der afholdt 15 udvalgshøringer. Det tal var i 2016/2017 steget til 43 udvalgshøringer. I 2017/2018 lå tallet på 30 udvalgshøringer.

Figur 1 – antal høringer i perioden 2008-2018

Den typiske udvalgshøring i dag er af 3-3,5 timers varighed og afholdes som en åben høring med tilhørere, og tv-optagelse der efterfølgende er offentlig tilgængelig på Folketingets hjemmeside. En typisk udvalgshøring involverer ca. 6-8 oplægsholdere, f.eks. eksperter, interessenter, borgere, politikere mfl.

Rundspørge blandt udvalgte MF'ere

De medlemmer der deltog i rundspørgen understregede, at hovedformålet med udvalgshøringer er, at udvalgets medlemmer bibringes mere viden om et konkret emne. Udvalgshøringerne er først og fremmest til for medlemmerne, selvom der også er en oplysningsdimension ift. offentligheden.

Den generelle holdning blandt de adspurgte medlemmer er, at ikke alle udvalgshøringer giver et tilfredsstillende udbytte. Det kan eks. være fordi, formålet er blevet for bredt, og der dermed er en risiko for, at ikke al viden fra høringen er lige relevant for alle medlemmer, eller fordi formålet er blevet for smalt, og dermed kun har en lille del af udvalgets interesse. Derfor bør forberedelsen af udvalgshøringer vægtes højt i udvalgene, så formålet med en udvalgshøring bliver skåret skarpt til fra starten af. Det kan i nogle tilfælde kræve yderligere drøftelse i udvalg og underudvalg.

Endvidere er det vigtigt at få afklaret, om en udvalgshøring er den rette mødeform til at indfri formålet og få besvaret de af udvalget stillede spørgsmål. Temamøder og ekspertmøder er andre mødeformer, der kan være relevante. Desuden skal det overvejes, om et lukket møde vil kunne give et større udbytte, og om høringerne generelt kan kortes ned i tid.

Endelig var der tilfredshed med den måde, som udvalgshøringerne bliver afholdt på i dag, hvor der typisk er oplæg fra oplægsholdere og mulighed for at medlemmerne kan stille spørgsmål. Det kan være ok at anvende andre opsætninger, hvor oplægsholderne eks. opponerer mod hinanden, men det skal være for at opfylde hovedformålet om at tilvejebringe viden til udvalget.

Hovedbudskaber

- Hovedformålet med udvalgshøringer er at tilvejebringe handlingsorienteret viden til udvalget.
- Forberedelsesfasen skal vægtes højt, så formålet skæres skarpt til fra starten af.
- Der er et ønske om kortere udvalgshøringer og gerne flere lukkede udvalgshøringer eller ekspertmøder.

- Der er hovedsageligt tilfredshed med den "traditionelle" måde udvalgshøringerne afvikles på med oplæg og spørgsmålsrunder styret af udvalgsformanden.

Justeringer af konceptet for udvalgshøring

På baggrund af rundspørgen er der foretaget en række justeringer i konceptet for udvalgshøring:

- Det anbefales, at en høring i udgangspunktet varer 1,5-2,5 timer.
- Udvalgene opfordres til at gennemgå en tjekliste med spørgsmål til høringens formål m.v. med det formål, at emnet og formålet med en høring bliver skarpt skåret til fra starten af.
- Udvalgene opfordres til, at der nedsættes et underudvalg med repræsentanter for begge sider af Folketinget, og at der som minimum afholdes et egentligt møde i underudvalget, når et udvalg har besluttet sig for at afholde en udvalgshøring.
- Oplægsholderne opfordres til at komme med løsningsforslag til en given problemstilling i deres oplæg ved en udvalgshøring.